

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:
Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.
V administraciji prejemam velja:
Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.
V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (insertate) vsprejema upravnništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 199.

V Ljubljani, v petek 2. septembra 1898.

Letnik XXVI.

Še jedenkrat „Leonova družba“.

»Slovenski Gospodar« je prinesel ondan o »Leonovi družbi« naslednji članek:

»Leonova družba.«

»Kmalu bo že dve leti, kar se je v Ljubljani ustanovila znanstvena družba, imenovana »Leonova družba«, kateri je namen zbirati na znanstveno delovanje krščanske učenjake na Slovenskem, gmotno podpirati znanstvena početja in mlade pisatelje navajati na znanstveno delovanje.

Tudi nas štajerske Slovence je razveselil njen oglas, ki ga je izdala te dni, da bo dne 5. kimovca občni zbor in zraven znanstveno predavanje. Bil je že čas, da je dala družba jedenkrat znamenje, da še živi. Slovenci imamo sicer že več književnih društev, Mohorjeva družba in Slovenska Matica nam podajata vsako leto lepih in poučnih knjig, časnikov imamo že tudi obilo. A to je še premalo! Sovražni tujec nam vedno očita, da nimamo nič svojega, da smo vso oliko dobili od Nemcev, oziroma Italijanov.

Če hočemo, da nas bo omikani svet spoštoval, moramo imeti tudi moče, ki bodo gojili visoke znanosti, pisali učene knjige. A ravno to je za nas jako težavno. Malo nas je, ubogi smo, mnogi naši mladeniči ne morejo iti na visoke šole in če kateri tudi pride do tega, mora v službo, da si pridobi vsakdanji kruhek. Mnogi pa — na našo veliko žalost — postanejo filistri, odpadniki, ki za slovensko omiko sami nič ne storijo in še ovirajo to, kar drugi delajo. Vkljub temu, da so Slovenci prebrisane glave, vendar vsled žalostnih razmer ne moremo v znanosti naprej. Mi sami tega ne čutimo, kako slabo se nam godi. Plačujemo davek s krvavimi žulji, a naša vlada za Slovence nima krajcarja, da bi podpirala slovenska

znanstvena podjetja. Nемеc se lahko baha s svojo omiko, ko na Avstrijskem Slovani plačujejo milijone, s katerimi vlada podpira nemške učenjake, nemške umetnike, nemška gledišča, nemška znanstvena društva. Res, pravi čudež je, da bi Slovenec dosegel potrebno stopinjo učenosti, pisal učene knjige za svoje rojake, zraven pa ostal zvest sin svojega naroda.

Oklicu Leonove družbe k občnemu zboru je ljubljanski »Slovenec« dostavil tužno-resen članek, v katerem pisatelj toži o naši malomarnosti za slovensko znanstvo. Da je tako pri nas, kriva je naša nerodoljubna vlada, ki ima za nas samo škorpionje in bič, kriva je naša vzgoja, posebno ob mejah, krivi smo pa tudi sami. Poglejmo le v naše omikane kroge! Otroci slovenskih rodoljubov še velikokrat slovenski ne znajo, v hiši boš našel kupe židovsko-nemških knjig, brošur, časnikov. Morda včasih naletiš na belo vrano — slovensko poučno knjigo — pa kdo jo bo bral! Žal, da se tudi v katoliških krogih v tem oziru greši. Tudi tu najdeš vse mogoče nemške »katoliške« liste in knjige, domači proizvodi pa ne najdejo vstopa ali jih pa nikdo ne bere, kakor bi bilo nemogoče, da v slovensčini kaj dobrega izide.

Ko bi se pri nas toliko slovenskih knjig razpečalo in bralo med omikanimi sloji, kakor nemških, ne dvomimo, da bi se tudi naša učena književnost lepše razvila. Zatorej ne moremo dovolj priporočati ljubljanske Leonove družbe našemu posvetnemu in duhovnemu razumnštvu in želimo, da bi se tudi štajerski Slovenci obilno udeležili občnega zbora dne 5. kimovca in obilno pristopili v družbo kot podporniki in kot pisatelji. Pisatelj »Slovenčevga« članka po pravici toži, da pri nas najboljše moči požre politika. Res je tako, a tudi naravno. Turek in cigan imata mir pri svoji narodnosti, samo Slovenec, miroljubni in dr-

žavi zvesti Slovenec se mora težko boriti, da še sme govoriti svoj lastni jezik! Vendar v boju za svoj obstanek ne smemo pozabiti na razvoj slovenske znanosti. Zatorej naj bo Leonova družba mirno zavetišče vedam in umetnostim, kamor ne bo segal politični hrup. Obžalovati je, da je celo ta družba prav radi politike morala dati iz rok svoje glasilo »Katoliški Obzornik«. Želimo štajerski Slovenci, da bi znanstvena družba v Ljubljani zbrala v svoje kolo slovenske učenjake in omikance posvetnega in duhovnega stanu ter visoko nad strastnimi prepiri in političnim šumom nosila zastavo z znamenjem križa in z geslom: »Vedam in umetnostim!«

Temu članku nimamo mnogo dodati. Le to željo naj izrazimo, da se ne bi le štajerski, ampak tudi koroški, primorski in istrski in — kar je umevno samo o sebi — kranjski Slovenci obilno udeležili občnega zbora »Leonove družbe« dne 5. septembra v Ljubljani. Vsak dan se jasneje kaže, kako zelo potrebna je naša družba. Komu ni bol napolnila srca, ko je bral poročila o shodu slovenskih visokošolcev ter videl, kolika vihravost, kolika zmedenost pojmov se je osvojila velikega števila slovenskih visokošolcev, »nadeje boljše bodočnosti«! Čas je resen in terja za resno delo vse rodoljube. Ne dvomimo, da so že tudi mnogi posvetni razumniki uvideli, kam plovemo, zato jih le prosimo, naj vržejo od sebe vse predsodke, vso ozkosrčnost, pridejo naj bliže, povedo naj svoje pomiselke, svoje dvome, svoje želje, saj »Leonova družba« še ni končno organizovana in »več oči več vidi«!

Posebe še vabimo vse — tudi nasprotnike — da pridejo k popoldanskemu znanstvenemu predavanju. Vsem je vstop svoboden.

LISTEK.

Sraka in Kroker.

Tutti frutti. — I. V. I. jč.

(Dalje.)

Iz mape vzame kos nekakega leksikona ali kaj in mi začne čitati po vrsti: Realist, idealist, satanist, neohelenist... aha, neohelenist, to bo, to. Najlepša beseda izmed vseh, saj je pa tudi najdaljša. Neohelenistično bom pisal. Ti, kaj se pa to prav za prav pravi?»

»Helenci so bili Grki, neo je novo, torej novogrško.«

»Uh, saj še starogrškega ne znam, pa bom znal novogrško!«

»Saj to ni tako umeti. Veš, treba je le tu pa tam kak grški citat vplesti, to deluje kakor ocvirk na kislem zelji...«

»Ali znaš ti katerega?»

»Morebiti bi se dobil kateri, čakaj...«

Mislil sem dolgo, nazadnje sem se spomnil, da smo nekdanj čitali: Οὐδὲ οἱ θεοὶ τοῖς ἀνθρώποις ἄνευ πόνου ἐβίβωσαν.

»Dobro, dobro,« vzkliknil je, to bo mesto na

prvem poglavji, ali pa bom vpeljal v novelo junakinjo v prvi vrsti s tem, da bo to zapela.«

»Ali bodo znale tvoje junakinje grško? Pomisli!«

»Ah, saj res, prav imaš... torej raje moto. Ali ga je treba prestaviti?»

»Nikakor ne! Naj ga prestavlja čitatelj sam, če hoče, če ne pa naj pusti! Saj te imajo še bolj za učenega, če ne znajo razmotati tvojih vozlov. Saj veš, da je to dandanes moderno! Toda še nekaj: citat je starogrški, a treba je novogrškega!«

Bila sva v veliki zadregi. Slednjic ploskne veselo: »Jo že imam, jo že imam! Veš kaj, obrneva ga in zapiševa od zadnjega konca — kaj ne bo potem novogrško?»

»Prav imaš,« rekel sem, »kako da nisva prišla že prej na to!«

Nekaj dnij sem ga ni bilo nič na dan. Ker sem vedel, da izdelava svojo neohelenistično novelo, pustil sem ga v miru. Hodil sem sam po mestu kakor nekdanj.

Neko dopoldne — bilo je temu kakih pet dnij, kar ga nisem videl — srečam ga na ulici. Pa kako sem se prestrašil. Njegovi lasje so bili zmršeni, klobuk mu je čepel nekje v ozadju, lica

so bila bleda in prepala, oči udrtе in steklenotne, roke pa so mu mahale krog života, kot bi njegove ne bile.

»Moj Bog! Sraka, kaj ti pa je?« sem zaklical ves prestrašen.

»Novela... novela...« zaječal je polglasno in gledal v tla.

»I, pa vendar!«

»Novela... novela... neohelenistična novela!« ječal je dalje.

In bilo je zastoj, naj sem ga vprašal to ali ono, imel je vedno isti odgovor.

Pustil sem ga nejevoljen in šel dalje. Sraka je stopical po mestu, se zdaj pa zdaj ustavil, pogledal v nebo, potem v tla, zamahnil z rokama in šel zopet dalje. Potem je vzel mapo izpod pazduhe, povzdignil desno koleno, naslonil papir nanje in zapisal sredi ceste par vrst, in tako je šlo dalje, dokler mi ni izginil izpred očíj...

Smilil se mi je, a pomagati mu nisem mogel...

Drugo jutro, ko sem komaj vstal, pride k meni. Bil je tak kot včeraj, če ne še bolj prepal. Usedel se je na stol, pogrnil na mizo papir in začel pisati. To je trajalo kake četrt ure. Jaz sem se med tem umil in počesal.

Občni zbor Leonove družbe

dne 5. septembra 1898. leta ob 10. uri
v knjižni dvorani v semenišču.

Dnevni red:

- Ogovor predsednikov.
- Poročilo tajnikovo.
- Poročilo blagajnikovo.
- Slučajnosti.
- Posamezni nasveti:

- o izdavanju apologetike — dr. Krek;
- o kulturni in socijalni zgodovini — J. Benkovič;
- o domači stari umetnosti — Viktor Steska;
- o izdajanju brošuric — dr. J. Janežič.

Popoludne ob 4. uri

v dvorani »Katoliškega doma«

znanstveni predavanji:

1. O kapitalizmu — dr. Jos. Pavlica.
2. Kako se drobé Marksovi nauki — dr. Krek.

Odbor.

Politični pregled.

V Ljubljani, 2. septembra.

Nagodbena kriza je končana, pišejo jedni, nagodbena kriza je odložena, trdijo drugi. Časnikarji si sploh ubijajo glave in belijo lase, o čem sta se dogovorili obestranski vladi. Za vse slučajne sta vladi oboroženi, pisal je poluradni list. Proti komu sta oboroženi? Avstrijska vlada je doslej vedno pokazala premalo poguma nasproti obstrukciji, katera jedina je iz strankarskih ozirov provzročila vso zmešnjavo. Nemški nacionalci v svoji prusaški zagrizenosti napeljujejo vodo na mažarske mline. Schönenerer in Wolf v svojih glasilih že napovedujeta novo obstrukcijo tudi proti nagodbi v državnem zboru.

Brnski Čehi hočejo 18. t. m. v mestnem vrtu prirediti veliko cesarsko slavnost ter ob jednom proslavljati odpravo tlake. Nemški listi pa so takoj zagnali krik, da hočejo Čehi le izzivati Nemce v mestu, ki je po večini nemško. »Tagesbote« že naravnost napoveduje boj proti Čehom, ako oblastvo ne prepove te češke slavnosti na »nemških« tleh. In vendar je Brno že do danes do dobre polovice češko mesto, Nemci in židje so večinoma višji stanovi, tovarnarji, trgovci in uradniki; a predmestja in okolica so čisto češka.

Balkanska zveza. Iz Srbije poročajo o novih sestankih nekaterih balkanskih vladarjev. V kratkem mislita obiskati bolgarskega kneza grški in rumunski kralj, še prej bode pa šel bolgarski knez v Atene. — Vse države balkanske se živo gibljejo in prijazno oklepajo druga druge — samo Milan in Aleksander hodita svojo pot.

Inticijativa ruskega carja. Mirovniki odlic carjev je prvi hip vse vlade tako presenetil, da so vse začudene strmele in — obmolknile. Do danes ni odgovorila še nobena vlada na Muravijevo pismo. — Kakor govore, je provzročil car-

jevo akcijo profesor narodnega prava na peterburški univerzi pl. Martens. Tega moža prištevajo prvim ruskim učenjakom. Že leta 1874 je nagovoril ruskega carja, da je sklical mejnarodno bruseljsko konferenco, kjer so se diplomati posvetovali o nekaterih važnih točkah mejnarodnega prava v vojni. Takrat so se vdeležile konference vse evropske države, le Angleška je prišla zraven samo »ad audiendum«. Tudi Martens sam je zastopal tedaj Rusijo v Bruselju. Še pozneje je zastopal Martens Rusijo na konferenci rubečega kriza in nekaj let potem na bruseljskem kongresu glede trgovine in mornarstva. Slaven je tudi po svojih pravnih spisih, v katerih se zlasti ogreva za splošno razoroženje. Iz tega sklepajo, da je bil morebiti ravno Martens pravi provzročitelj carjevega mirovnega predloga. Temu nasproti pa je izjavil v sredo Muravijev poslanikom v Petersburgu, da je car izključni povzročitelj predloga in da je sam za to jako navdušen. — Kakor smo poročali že včeraj, so Francozi jako nevoljni. Od Rusije so pričakovali, da jim bo pridobila zopet zgubljen Alzacijo-Lotaringijo, — in sedaj so vse nade pri kraju. »Matin« pravi, da je prav lahko mogoče, da nastane iz mirovnih obravnjav vojna, ker Nemčija ne bo hotela vrniti Franciji vzetih dežel. Prejšnji francoski diplomat Chaudordy je dejal, ker ni Muravijev preje Francozom ničesa sporočil o predlogu, da to sicer ni bila ravno izdaja, pač pa je bila zlobna šala. Dalje opozarja Chaudordy, kolika nesreča bi bilo razpuščenje armade za Francijo. Prvič zgube Alzacijo in Lotaringijo, drugič bi bila Francoska radi teritorialnih razmer v veliki zadregi, ako bi nastala morebitna vojna; ker Nemčija zbere lahko takoj armado, dočim na Francoskem to ni mogoče; in slednjič bi se preveč pomnožilo število delavcev in plača bi se preveč zmanjšala. Tudi Angleži se jako hladno izražajo o stvari. Najbrže pridejo tudi tokrat h konferenci le »ad audiendum«. — Nemčija se še nekako najbolj ogreva za mirovno akcijo, ker ona bi po nji prav nič ne zgubila, pač pa veliko pridobila — oziroma obdržala.

O preganjanju Armencev se poročajo iz Carigrada: Armenski patrijarh Ormanian se je zadnje dni dalj časa razgovarjal z velikim vezirjem o novejših dogodkih v vilajetih Bitlis in Van. Neki Čerkes je z jednim Kurdom in večjo četo Turkov z izgovorom, da preganja nekega armenskega voditelja in njegove pristaše, požgal več vasij in jeden armenski samostan ter na grozovit način mučil več Armencev. V neki drugi vasi so zažgali hišo, v kateri je bil po njih mnenju oni armenski voditelj, pri čemur so dve osebi usmrtili. Patrijarh je zahteval od velikega vezirja, naj ukaže guvernerjem, da zabranijo taka preganjanja proti Armencem. — Turčija je pokazala že šestokrat, da ne more vzdržati miru, in vendar se evropski diplomati vedno zadovoljujejo z brezpomembnimi posvetovanji in praznimi turškimi obljubami.

Ruski Turkestani. V Turkestenu še sedaj ni menda vse mirno. Uradni list »Turkestanija

vvednost« poročajo, da so dobile ruske oblasti v Piscevolskem proglašene, oškropljene s krvjo. V teh proglaših se govori, da se bodo strahovito maščevali nad Rusi radi obojenih in obešenih muslimanov v Andidžanu, in na koncu pravi proglaš, da se bode pričela sveta vojna. Vsled tega je proglašil generalni guverner turkestenski za jedno leto obsedno stanje nad Ferghanom, Taškendom in še nad tremi turkestanskimi okrožji. — Kljub temu je pomilostil car Nikolaj vseh 106 vstašev, katere je obsodilo vojno sodišče na smrt, ter odredil, da naj se pošljejo v Sibirijo.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 2. septembra.

(Državni zbor) se snide, kakor poroča »Wien. Abendpost«, dne 26. septembra.

(Vseslovenska delavska slavnost.) Vspored zborovanju se je določil tako-le: I. Slavnostno zborovanje: a) Pozdravi: Poslanci V. skupine. Zastopniki posamnih organizacij. (NB! Odbor želi, da bi se mu čim najpreje prijavila imena guvernirnikov za posamezna društva.) b) Izjava udarnosti in pokorščine cesarskemu jubilarju. Poroča urednik »Glasnika« Ivan Jakopič. II. a) Ustanovitev »krščansko-socijalne zveze«. Poroča Ivan Kregar. b) Sklepanje o resolucijah: 1. Načela. Poroča dr. Josip Pavlica. 2. Politiške razmere. Poroča Josip Gostiščar. 3. a) Gospodarska organizacija. b) Delavsko varstvo. Poroča: Fr. Ziller, Jos. Sedmak, Martin Škerjanec. 4. Tisek, delavski zaklad. Poroča Jos. M. Kržišnik. — Udeležbo so dalje naznačena društva: 15. Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov v Novem mestu. 16. Akademsko društvo »Danica« na Dunaju. 17. Katoliško delavsko društvo na Jesenicah. 18. Delavsko konsumno društvo na Jesenicah. 19. Pevsko društvo »Ljubljana«. To vrolo pevsko društvo se bode udeležilo korporativno ter bode sodelovalo pri sere-nadi in ljudski slavnosti.

(Slike ljubljanskih cerkev) po gosp. fotografu Dav. Rovšeku jako lepo izdelane v kabinetnem formatu dobivajo se v prodajalnici tiskovnega društva (H. Ničman) po 50 kr. komad.

(Darilo.) Prezvzvišeni knez in nadškof gorishko-ilirski dr. J. Missia so darovali zopet 5 gld. »Pedagogičskemu društvu« v Krškem. Bog povrni!

(Poljedelsko ministerstvo) je tehničnemu voditelju g. Bohuslavu Skalickemu dovolilo dopust, da si na Štajerskem in Nižje-Avstrijskem ogleda nove trne nasade.

(Orožne vaje.) Danes zvečer se pripelje v Ljubljano gen. nadzornik fzm. princ Windischgraetz in si jutri ogleda pri Gameljnih vaje domobranskih polkov št. 4 in 5.

(Krščansko-socijalno gibanje na slovenskem Štajerskem) se krepko razvija. »Delavsko podporno društvo« se je ustanovilo še le pred štirimi meseci, pa ima že kakih petsto članov celjskih in obližnjih. Imelo je tudi že več zborovanj; tako predzadnje nedeljo v »Narodnem domu« v Celju, na katerem so se pravila nekoliko spopolnila, potem pa je razlagal g. I. M. Kržišnik, kako se je delavsko stanje razvijalo v zgodovini. Sklenilo se je prav pridno snovati podružnice povsod, kakor hitro bodo zanje dopolnjena pravila potrjena. Ukrenilo se je tudi, da pojedemo v kolikor mogoče obilnem številu na slavnost v Ljubljano 18. septembra. Ustanovilo se je pa tudi pred nekako tremi tedni »krščansko-socijalno politično društvo« za Spodnje Štajersko z načelnikom vrlim in delavnim dr. Karlovšekom. Tudi to je že večkrat zborovalo, n. pr. pred kratkim v Vojniku, kjer so izvršno govorili dr. Karlovšek o kmetiskem vprašanju, I. Rebek o naši organizaciji, I. M. Kržišnik o delavstvu in demokraciji, Drag. Hribar, kako nam je delovati in dr. Dečko o volitvi novega občinskega odbora. Zadnje nedeljo je pa zborovalo na Teharjih katoliško slovensko politično društvo za Teharje; dr. Karlovšek je krasno govoril o mirovnem sodišču, I. M. Kržišnik o kmetijski zadrugi, ki se namerja osnovati, I. Rebek: svoji k svojim! Sklenilo je tudi resolucije za slovensko vseučilišče, za nad-sodišče v Ljubljani, protest zoper nemčursko divjanje v Celju o priliki pevske slavnosti in željo, da bi vsa društva in vse občine sklenile resolucije, da se celjska policija podržavi. — Dne

Tedaj pa vstane, stopi k meni in mi položi obe roki na rameni.

»Ali se ti kaj smilim, Krokar?« zapraša me presrčno.

»Pa še kako«, odgovorim mu jaz še bolj presrčno.

»Vidiš, to je za to... ah saj ne, da bi rekel to ali ono, veš prave zapletke noveli ne morem dobiti. Mislil sem že vse, vse pa nič. Enkrat sem naredil, da potegneta nit od okna do okna in si po njem pisma pošiljata, pa sem zopet opustil, ker sem se spomnil, da po dnevi utegne kdo to opaziti, drugičkrat sem naredil, da si kupita »Sprach- und Hörrohr« in si po teh instrumentih ljubezen trobita, pa zavrgel sem zopet vse skupaj, ker ju pri tem lahko kdo sliši. In sedaj ve vem ne naprej ne nazaj. Svetuj mi ti!«

»Če hočeš ravno originalnih stvari«, odgovorim mu sočutno, »veš kaj ni bilo še nikdar opisano? Zvižgata naj si ljubezen od okna do okna!«

Ko bi vam mogel pokazati njegov obraz ta trenutek! Še nikdar nisem videl take fizijognije ne preje ne pozneje. Hotel je skočiti vame, a ta hip je omahnil na stol in zaječal: »Torej ti se sedaj z meno norčuješ!«

»Nikakor ne, Sraka, dasi se skoraj res tako vidi. Toda pomisli, današnji pisatelj mora biti moderen, to je izbirčen, nenavađen, originalen! In če ti to dobro premisliš, boš uvidel, da sem ti prav izvrstno svetoval; če ti nočeš tega uporabiti, uporabil bom jaz sam. Kaj si slavci ne razodevajo ljubezni tudi s petjem, to je z žvižganjem, in vendar jih je že tolikrat toliko pesnikov opevalo. Ali bi se ne moglo to tudi edenkrat na ljudi prenesti? Saj ni treba, da bi junak in junakinja zmeraj žvižgala. Včasih pusti, da bota bleknila od okna do okna kako dvoumno besedo, katere ne bo nihče drugi razumel kakor ona dva. Glavniki in papir jima tudi lahko daš; tu je pa zopet muzika, katera razodeva čuvstva drug drugemu. Tudi to je originalno!«

Bil sem ves potan, ko sem končal. Kaj mislite, take originalne stvari na dan vleči ni tako lahka stvar, kot bi si kdo mislil. In glejte, posrečilo se mi je Srako prepričati, da se nisem z njim norčeval. Hvaležen me je objel in če sem prav čutil, plosknil mi je tudi poljub na lice in to v — zahvalo.

Bila sva spet najboljša prijatelja.

(Dalje sledi.)

13. septembra pa priredimo v Celju krsč. socialni shod za vse Spodnje Štajersko. O tem v kratkem zveste kaj več. Mladi se torej vrlo in trudoljubivo giblamo, stari pa s »Slovenskim društvom« vred spé neprobudno zimsko spanje.

(Kaznovana zvijska.) Z Vrha pri Vinici se nam poroča: Letos na spomlad je bila neka tukajšnja žena obsojena radi težkega telesnega poškodovanja od okrožnega sodišča v Novem Mestu na štiri mesece zapora. Obsojenka pa se je pogodila za gotovo plačilo z drugo žensko, da je šla mesto nje sedet v ječo. Ta je že odsedela dva meseca v zaporu. Obsojena žena pa se je doma skrivala skozi dva meseca in se je šele sedaj prikazala iz prostovoljnega zapora, ko je njena namestnica prišla pred dvema dnevoma iz ječe domov. Kmalu pa boste sedeli zopet obe v neprostovoljni ječi.

(Izpiti za državno gozdarsko službo) se bodo vršili dne 25. oktobra pri poljedelskem ministertvu.

(Jubilejsko slavnost) priredi odbor občine Loka pri Mengšu prihodnjo nedeljo 4. septembra. Na predvečer razsvetljava z bakljado in godbo. Na dan slavnosti ob 1/2, 10. uri slovesna sv. maša z zahvalnico. — Popoldne ob 4. uri prosta ljudska veselica, petje, godba, šaljiva loterija na zupanovem vrtu, kamor je vsakdo povabljen.

(Letošnja vinska letina na Dolenjskem) v obče dobro kaže. Glede kvantitete sicer ne bode preobilna, glede kvalitete pa obeta prav dobro kapljico, posebno če bode tudi vreme v mescu septembru ugodno t. j. toplo. V krajih, kjer so napravili strešne postaje proti toči, se hvalijo, da to pomaga, večletna skušnja na Slov. Štajerskem pa to celo potrjuje. Upajmo torej Dolenjci, da se ne varamo.

(Zdravje v Ljubljani) od 21. do 27. avg. 1898. Novorojenih 17, mrtvorojen 1, vmrlih 18. Med njimi za jetiko 3, vnetjem sopilnih organov 1, vsled mrtvouda 1, za različnimi boleznimi 13. Med njimi 5 tujcev, iz zavodov 8. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: za skarlatico 2, vrtico 1.

(Iz Kranjske Gore.) Glas iz občinstva. Leta 1892 se je ustanovila pri nas prostovoljna požarna bramba. Načelnikom je bil izvoljen sedanji župan Fran Budinek. Odkar on kot načelnik prostovoljne požarne brambe »Kranjska Gora - Podkoren« to častno mesto zaseda, minulo je 6 let; v teku te dobe ni imelo naše društvo niti zborovanja, blizu 3 leta nobene vaje in nobenega računa. Radi takega postopanja je že mnogo udov odstopilo. Namesto da bi naša požarna bramba napredovala, kar bi se pri sedanjih gmotnih razmerah prav lahko zgodilo, ko bi imeli na krmilu moža, kateri bi užival zaupanje občine, gré pa le vse rakovo pot. Ker se proti takemu postopanju do sedaj še nihče ni oglasil, misli mož, da lahko vse po svoji volji ravna. Da, še celo škoda se godi opravi s tem, ker gospodarijo v njej miši. Želeti je, da merodajne osebe v deželni zvezi požarnih bramb takemu ravnanju konec napravijo, ter da člani društva poskrbe, da se voli nov, delaven, zaupanje uživajoč načelnik, sicer smo v nevarnosti, da naša požarna bramba popolnoma zaspi. V prihodnje hočem še kaj povedati, kajti gradiva je mnogo na razpolaganje.

(Umrl) je v sredo v Strugah občespoštovani Jožef Šporar, posestnik parne pile in mlina. Bil je vseskozi poštenjak, boljši za druge, kakor sam za se. Naj blagi mož v miru počiva!

(»L' Indipendente.«) Iz Trsta, 30. avg. Ako je vse drugo mirno — žid ne miruje! Iz tega je razvidno, kd o provzročča ves narodnostni prepir med nami. Nekaj časa sem je počivalo tisto ostudno prerivanje in drezanje v narodnostne zadeve pri nas — kar hkrati se je zazdelo impertinentnemu Leviju predolgočasno in buknil je zopet z novo ostudnostjo na dan, kajti po mnenju judov med kristjani ne sme biti brez prepira, ker prepir med kristjani je Izraelu v neizmerno zabavo. »Impertinente« se je zopet zaletel v slovansko duhovščino in naščuval z nova svoje somišljenike iredentovce, da morajo izpodkopati vsak vpliv slovenske duhovščine na ljudstvo in da se imajo decimirati slovanski duhovniki v Primorju ter nameščati z italijanskimi. Res je, ako je vse mirno — žid ne sme mirovati. Seveda Iz-

raelu je posebno v želodcu slovenska duhovščina, ki preganja židu priljubljeno duševno temoto ljudstva, zato pomenja duhovnik in osobito sveži slovenski duhovnik izraelskemu Mefistu — »Morgenluft«.

(Židovski praznik.) Iz Trsta: V Trstu je bil zdaj nek židovski praznik, kakšen, ne vem, a povedalo se mi je, da so imeli svoj praznik. V neki ulici se je prodajal sad cedre libanonske, kateri sad ne sme manjkati na nobeni judovski mizi o tem prazniku. Pri tej priliki kupovanja tega sadu pa sem imel priliko videti, koliko grozno je židovske golazni v Trstu. Naravnost rečem, mraz me je pretresal, ko sem zagledal te prikazni laziti po mestu v svojih črnih haljah. In tu v Trstu se čutijo te harpije prav domače, hodijo po mestu, kakor bi hoteli reči: tu je in bode vse naše!

(Razpis dobave.) C. kr. ravnateljstvo državnih železnic v Beljaku je za leto 1899 razpisalo dobavo mecesnovega lesa za mostove, mecesnovega posebnega lesa, rezanega lesa za vozove, 14.000 pr. m. krajnikov, 18.000 kl mehkega in 300 kl trdega oglja, 3400 ročajev za orodja (iz papirne mase ali lesa), 14.450 ročnikov za sekire, krampe in lopate, 14.000 brezovih metelj. Razun tega se bode oddala tudi dobava pragov iz jelovega, mecesnovega ali borovega lesa. Ponudbe se imajo zapečatenene najdalje do 10. septembra 1898 12. ure opoludne vpsolati. Natančni razpis dobave se lahko vpogleda tudi v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

(Mi smo tujci!) Italijanaši, oziroma njihovi hujskači, židolahonski listi iščejo v jednomer po dlaki v jajcu za opravičenost svoje krivicoljubnosti. Tako si je neko »plodovito« lahonsko pero privoščilo v poreški »L' Istrii« opazko, da smo mi primorski Slovani sploh tujci, ter da nam ne gredo državljanske pravice, četudi smo podaniki Avstrije. Rad bi zdaj človek znal, kdo je tem pri-tepencem iz Italije sploh domačin v Avstriji. Morda so oni, ki bi radi Avstrijo za svojo domovino v ital. državnem smislu. Potemtakem smo seveda tujci na svojih tleh in oni — domačini!

(100.000 kron in dvakrat 25.000 kron) so glavni dobitki velike jubilejne razstavne loterije, ki se izplačajo v gotovini z odbitkom le 20 odstotkov. Opozarjamo svoje č. bralce na to, da se vrši prihodnje žrebanje nepreklicno dne 15. septembra 1898.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 2. septembra. Cesar je odpotoval danes zjutraj ob polu 6. uri z nadvojvodoma Fran Ferdinandom in Fran Salvatorjem k vojaškim vajam v Buzijaš. Tujezemski vojaški atašeji so odpotovali tja danes dopoludne.

Buziaš, 2. septembra. Tukaj je že vse pripravljeno za cesarjev vsprejem. Na okrašenem kolodvoru je šotor za vsprejem. Ob sedem kilometrov dolgi poti od kolodvora v mesto stojé mlaji z zastavami. V mestu vihrajo zastave na vseh hišah. Cesar bode stanoval v prefekturi, v sosednem poslopju načelnik generalnega štaba fzm. baron Beck z voditelji vojaških vaj. Pričakuje se mnogo ljudstva z dežele, vreme je ugodno.

Dunaj, 2. septembra. Govori se, da državni zbor izvoli prejšnje predsedstvo in da nemški nacionalci nameravajo demonstracijo za Bismarcka. Dalje se čuje, da bodo takoj začetkom zasedanja predlagane tri ministerske zatožbe zaradi izjemnega stanja v Galiciji.

Dunaj, 2. septembra. Vojni minister pl. Krieghammer se je odpeljal h kornim vajam na Sp. Ogerskem.

Dunaj, 2. septembra. Mirovni kongres se snide v Genfu.

Zader, 2. septembra. Zadnje dni so se zopet ponavljali močni potresni sunki okoli Sinja.

Levov, 2. septembra. »Czas« odgovarja »Narodnim Listom«, da bodo Poljaki sicer branili Čehe vsake škode, vendar pa graja prenapete zahteve ter priporoča zmernost in treznost, kajti v prvi vrsti je sedaj treba braniti državne koristi. Poljaki bodo ustra-

jali pri načelih, o katerih so se zjedini- le avtonomistiške stranke, nikakor pa ne podpirali šovinizma.

Budimpešta, 2. septembra. »Pester Lloyd« piše, da avstrijski državni zbor ne dožene nagodbe in da si bode vlada pomagala s § 14. O tem je vlada že danes prepričana in hoče le, da zbornica voli novo kvotno deputacijo in da vstreže zahtevi ogerske vlade.

Budimpešta, 2. septembra. Pri žrebanju srečk za zgradbo stolne cerkve je zadela 10.000 gld. serija 2937 štev. 28 in 1000 gld. serija 2531 št. 1. Glavni dobitek 10.000 gld. ogerskega rudečega križa je zadela serija 7512 št. 63, 1000 gld. serija 1345 št. 39.

Budimpešta, 2. septembra. »Budap. Naplo« poroča, da se je osnovala v Parizu zaveza, katera je sklenila usmrtiti Banffyja kot zatiralca narodnostij.

Berolin, 2. septembra. »Post« piše o avstrijskem državnem zboru: Nagodbena kriza je končana, avstro - ogerska nagodba, na kateri sloni vsa moč države v Evropi, je izven nevarnosti. V teh razmerah sme vlada mirno pričakovati državnega zbora. Od nemških strank pa se more pričakovati, da bodo višje cenile koristi države, nego boj iz strankarskih ozirrov. Nemci, katerim zaslug za razvoj avstrijske države ne more kratiti nobena nova vredba države, naj bi v sedanjem odločivnem trenutku opustili svojo negativno politiko, če tudi le za kratek čas, ter sodelovali za utrjenje zdravih razmer, ki morejo pospeševati politično moč države in gospodarske koristi vseh avstrijskih narodov, in gotovo ne v zadnji vrsti tudi nemškega.

Rim, 2. septembra. Zdravje papeževu je povoljno. Včeraj je vsprejel več oseb.

Pariz, 2. septembra. Mnogi listi ostro prijemajo vojnega ministra Cavaignaca, ker ni storil potrebnih korakov, da bi bil preprečil Henryjev samomor. »Petit Rep.« graja postopanje načelnika general. štaba, generala Boisdeffra, ki se je odtegnil v trenutku, ko bi se moral zagovarjati. »Gaulois« trdi, da bode pariški guverner Zurlinden z drugimi generali zahteval revizijo Dreyfusove pravde.

Pariz, 2. septembra. »Figaro« poroča, da so zvedeli o samomoru Henryjevem šele v sredo zvečer ob 9. uri, a izvršil se je že ob 5. uri. »Gaulois« trdi, da je še nekaj minut pred 5. uro strežaj Henryju prinesel obed. Takoj nato si je Henry z britvijo prerezal vrat. Ko se je strežaj vrnil, našel ga je mrtvega.

Pariz, 2. septembra. »Rappel« piše, da je okolu 3. ure popoldne neki častnik obiskal v trdnjavi Mont Valérien polkovnika Henryja ter se razgovarjal z njim do 4. ure. Odhajajoč je naročil čuvajem, naj jetnika ne motijo, ker piše neko poročilo. Ob 5. uri pa je čuvaj skozi okence v vratih pogledal v ječo ter Henryja videl nezavestnega na tleh. »Matin« trdi, da je Henry pred samomorom pisal več pisem, tako vojnemu ministru, načelniku generalnega štaba in svoji ženi, katero so čez noč pustili pri mrliču.

Pariz, 2. septembra. General Boisdeffre se je odpovedal ter včeraj poslovil od častnikov. Novi načelnik gen. štaba je general Renouard. — Truplo Henryjevo so včeraj popoldne položili v krsto.

Pariz, 2. septembra. Kasacijski dvor se je pečal s pritožbo Picquartovo proti sklepom zatožbene zbornice v zadevi Paty de Clam.

Pariz, 2. septembra. Poslanec Mirman bode vojnega ministra interpeloval glede pristnosti listin, katere je 7. julija prečital v zbornici in poslanec Breton zaradi Henryjevega zapora. Policijski komisar je šel včeraj dopoludne na Mont Valérien, da naredi zapisnik o samomoru polkovnika Henryja ter je zaplenil britev, s katero si je Henry prerezal vrat. Samomor je zasledil neki častnik ob 7. uri zvečer. Soproga Henryjeva je prišla zgodaj zjutraj v ječo ter čuje pri trupu.

Pariz, 2. septembra. Predsednik Faure, ki se je hotel odpeljati v Havre, je odložil svoje potovanje.

Madrid, 2. septembra. Pred predsedstvom kraljice-regentinje je bil večeraj ministrijski svet; ministrijski predsednik Sagasta je poročal o položaju, osobito o ruski okrožnici glede splošnega miru in o povratku španskih vojakov.

Madrid, 2. septembra. „Imparcial“ poroča, da sta ministra za vnanje stvari in javna dela izdelala in sinoči ministrijskemu svetu predložila motivno poročilo k načrtu zakona, s katerim parlament pooblašča vlado za mirovna pogajanja.

Coruna, 2. septembra. Na ladiji „Isa du Baney“ se je večeraj z Antilov pripeljalo 1730 španskih vojakov, mej njimi 130 častnikov; mej potjo je umrlo 17 mož.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24. urah v mm.
1	9 zvečer	742.1	13.4	sl. sever	oblačno	
2	7. jutraj	744.5	11.3	sr. vz. del. obl.	skoro obl.	10.8
	2. popol.	744.1	17.2	sr. vzsvz.	del. obl.	

Srednja večerajšnja temperatura 14.8°, za 2.1° pod normalom.

Umrli so:

31. avgusta. Neža Jakopič, trgovca žena, 69 let, Na mirji 4, vodenica.

1. septembra. Marija Sterle, postresčka hči, 1 leto, Cesarja Jožefa trg 2, črvesni katar.

V hiralnici:

30. avgusta. Franc Osovnik, železniški čuvaj, 61 let, caries et necrosis oss. pelvis.

Javna zahvala.

Dne 21. avgusta po noči smrtno nevarno zbledi moja žena. Okoli polnoči hitim na kolodvor, in po prijazni postrežbi uradnikov gg. Rajnerja in Peršeta prihitim čez poldrugo uro z vlakom litijski zdravnik g. dr. Premru na pomoč. — Dolžnost me veže, da se za to hitro in vpešno pomoč in postrežbo javno zahvalim.

Zagorje, dne 1. septembra 1898.

Anton Koder.

Dva dijaka-srednješolca se vsprejmeta na hrano in stanovanje v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 5, v pisilju na levo.

601 3—1

Razglasilo.

Mestna hranilnica ljubljanska razpisuje s tem

službo II. praktikanta

z letnim adjutom v znesku 500 gl.

Prosilci za to službo izkazati se morajo poleg znanja slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, da so dovršili ali celo gimnazijo, oziroma celo realko, ali pa spodnjo gimnazijo, oziroma spodnjo realko in trgovinsko šolo.

Prošnje s pričevali o študijah in o dosedanjem poslovanji vložiti je

do **vštetega 21. septembra t. l.**

pri podpisnem ravnateljstvu.

V Ljubljani, dne 1. septembra 1898.

Ravnateljstvo mestne hranilnice ljubljanske.

Zahvala.

598 1—1

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam ob bridki izgubi našega nepozabnega soproga, oziroma očeta, starega očeta, brata, strijca, svaka in tasta, gospoda

Franca Goršič-a

izrazili ustno ali pismeno svoje sočutje, izrekamo tem potom iskreno zahvalo. Vziasiti se zahvalujemo prečast. duhovščini, pred vsem č. g. župniku Verhovniku in č. oo. frančiškonom za zadnje spremstvo, ter gg. velikošolcem na prekrasnem, ganljivem pelji; dalje slav. stolnemu mestu ljubljanskemu, slav. obrt. pomožnemu društvu, slav. katol. rokodelskemu društvu, vsem darovateljem vencev, kakor tudi vsem onim prijateljem našim, ki so v tako mnogobrojnem številu izkazali zadnje čast nepozabnemu rajncemu.

V Ljubljani, dne 2. septembra 1898.

Žalujoči ostali.

Zahvala.

600 1—1

Podpisana izrekam tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancem v svojem in v imenu svojih hčerk najiskrenejšo zahvalo, ker so me mej boleznijo in ob smrti mojega ljubljenelega soproga, gospoda

Antona Meršol-a

tolažili in mi izkazovali srčno sočutje. Istotako se prav srčno zahvalujem prečastiti duhovščini, kakor vsem spremljevalcem dragega rajncega k zadnjemu počitku. Iskreno se zahvalujem slav. pevskemu društvu »Ljubljana« za milo petje pred hišo in ob grobu, in vsem darovateljem za obile in lepe vence.

V Ljubljani, dne 2. septembra 1898.

Žalujocha soproga.

Za dijake!

V svojej novi stavbi v Kranju sem odločil več prostorov za dijake. Oskrbljeni bi bili z vsem in bodo pod gotovim nadzorstvom. Plača zelo nizka. Uporaba vrta je prosta. Važno je, da so stanovanja prav tik gimnazije.

Do 10. septembra se prosi oglasiti pri

Viktorju Omersa
v Kranju.

582 4—3

IVAN KREGAR

izdelovatelj cerkvenega orodja in posode

v Ljubljani, Poljanska cesta 8,
poleg Alojzijevišča

priporoča se prečast. duhovščini, cerkvenim predstojništvom in dobrotnikom v najnatančnejše izdelovanje

monštranc, ciborijev, kelihov, tabernakljev, svečnikov, lestencev, križev ita.

764 43

iz najboljše kovine po poljubnem slogu in po nizki ceni.

Klavir,

dobro ohranjen, je na prodaj. Cena 100 gl.

Ponudbe Josipu Kamnikar-ju, orgljavcu v Radečah pri Zidanem Mostu. 595 1—1

Orgljavac,

z dobrimi pričevali, ki je pred tremi leti dovršil orgljarško šolo v Ljubljani, in službuje na bolj slabi fari, **išče službe v kakem večjem kraju**. — Sposoben je voditi tudi večji pevski zbor, kakor tudi podučevanje glasovirja v privatnih hišah. 599 3—1

Naslov pové iz prijaznosti upravnistvo »Slovenca«.

Teodor Slabanja,

srebrar v Gorici, ulica Morelli 12,

priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojnikom svojo delavnico za izdelovanje cerkvenne posode in orodja.

Staro blago popravi, pozlati in posebri v ognju po najnižji ceni.

Da si morejo tudi bolj revne cerkve naročiti cerkvenega kovinskega blaga, olajšuje jim to s tem, da jim je pripravljen napravljati blago, katero se izplačuje na obroke. Prečast. p. n. naročevalec si obroke sam lahko določi. 386 52—14

Pošilja vsako blago poštnine prosto.

Le 50 kr. za 2 žrebanji.

Zadnji mesec.

349 1—1

Glavni dobitek

890 2

1krat 100.000 kron in 2krat 25.000 kron
v denarjih po odbitku 20%.

Jubilejne razstavne srečke
à 50 kr.

Žrebanje: 15. septembra 1898.

Žrebanje: 22. oktobra 1898.

priporoča J. C. Mayer, menjalnica v Ljubljani.

Dunajska borza.

Dne 2. septembra.

Skupni državni dolg v notah.	101 gl. 80 kr.
Skupni državni dolg v srehru.	101 » 55 »
Avstrijska zlata renta 4%.	121 » 55. »
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron.	101 » 55. »
Ogerska zlata renta 4%.	120 » 75 »
Ogerska kronska renta 4%, 200 .	98 » 55 »
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	907 » — »
Kreditne delnice, 160 gl.	359 » 50 »
London vista.	120 » 10 »
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 » 82 »
20 mark.	11 » 75 »
20 frankov (napoleonodor).	9 » 53 ¹ / ₂ »
Italijanski bankovci.	44 » 30 »
C. kr. cekini.	4 » 64 »

Dne 1. septembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gl.	164 gl. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gl.	159 » 50 »
Državne srečke l. 1864, 100 gl.	194 » — »
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 » 35 »
Tišine srečke 4%, 100 gl.	140 » 50 »
Dunavske vravnjavne srečke 5%.	130 » — »
Dunavsko vravnjavno posojilo l. 1878.	109 » 50 »
Posojilo goriškega mesta.	112 » — »
4% kranjsko deželno posojilo.	98 » 50 »
Zastavna pisma av. osr. zem. kred. banke 4%.	98 » 50 »
Prijolitetne obveznice državne železnice.	— » — »
» južne železnice 3%.	180 » 60 »
» južne železnice 5%.	127 » 40 »
» dolenskih železnic 4%.	99 » 50 »

Kreditne srečke, 100 gl.	190 gl. — kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.	165 » — »
Avstrijskega ruedečega križa srečke, 10 gl.	19 » 60 »
Rudolfove srečke, 10 gl.	27 » — »
Salmove srečke, 40 gl.	81 » 50 »
St. Genois srečke, 40 gl.	80 » 20 »
Waldsteinove srečke, 20 gl.	60 » — »
Ljubljanske srečke.	23 » 50 »
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	157 » 50 »
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3395 » — »
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gl.	443 » — »
Akcije južne železnice, 200 gl. sr.	76 » — »
Splošna avstrijska stavbinska družba.	110 » 50 »
Montanska družba avstr. plan.	164 » 40 »
Trboveljska premogarska družba, 70 gl.	168 » — »
Papirnih rubljev 100.	127 » 25 »

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
l., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.